

Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний університет (м. Івано-Франківськ)
Кафедра української і слов'янської філології та журналістики

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні приймальної комісії ХДУ
«21» квітня 2022 року
Голова приймальної комісії

Олександр СИВАКОВСЬКИЙ

ПРОГРАМА

**вступного випробування зі спеціальності
для здобуття ступеня доктора філософії PhD
на основі повної вищої освіти (магістра)
(денна, вечірня, заочна форма навчання)**

Галузь знань : 01 Освіта

Наукова спеціальність: 014 Середня освіта (українська мова)

Освітньо-наукова програма: Середня освіта (українська мова)

СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри української і
слов'янської філології та журналістики
(протокол від «04» травня 2022 р. № 13)

завідувачка кафедри
Світлана КЛИМОВИЧ

Укладач програми

д.пед.н., професор
Сергій ОМЕЛЬЧУК,
член проєктної групи

ЗМІСТ

1. Загальні положення.
2. Зміст програми.
3. Перелік питань, що виносяться на фахове вступне випробування.
4. Список рекомендованої літератури.
5. Критерії оцінювання знань вступного випробування майбутніх здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Вступне випробування з методики навчання української мови для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (українська мова) на здобуття наукового ступеня доктора філософії PhD на основі другого (магістерського) рівня вищої освіти (магістра / спеціаліста).

Програму розроблено на основі «Закону про вищу освіту», Державного стандарту базової і повної середньої освіти, Концепції мовної освіти та навчальних планів підготовки спеціалістів філологічного профілю.

Мета вступного випробування з методики навчання української мови на здобуття наукового ступеня доктора філософії PhD передбачає відбір претендентів на навчання за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти й полягає в перевірці рівня професійно-комунікативної компетенції вступників, який складають фахові знання з лінгводидактики, сформовані на основі лінгвістичних та методичних знань, умінь і навичок. Ця компетенція містить у собі низку складників, володіння якими повинні продемонструвати майбутні аспіранти під час складання вступного іспиту, а саме:

- психолого-педагогічну компетенцію, що включає знання й уміння із загальної та вікової психології, психолінгвістики, дидактики й теорії виховання, володіє навичками працювати з науковою літературою й аналізувати її, застосовувати набуті знання на практиці;

- лінгводидактична компетенція, яка виявляється в осмисленні освітнього процесу в сучасній середній школі, основ навчання української мови, володінні основами лінгводидактики, умінні аналізувати процес навчання й виявляти практичні навички в організації класної й позакласної роботи в школі, орієнтації в проблемах сучасної мовної освіти;

- лінгвістичну компетенцію, що включає знання про систему і структуру мови і правил її функціонування в процесі комунікації українською мовою, здатність використовувати формальні засоби та оперувати правилами, за допомогою яких мовні одиниці вибудовуються в осмислені висловлювання, риторико-стилістичні уміння і навички;

- соціолінгвістичну компетенцію, яка виявляється у здатності здійснювати різні види мовленнєвої діяльності і вибирати лінгвістичні засоби відповідно до сфери спілкування, організувати комунікативну діяльність учнів.

Вступники до аспірантури повинні **знати**:

- методологічні засади сучасної лінгводидактики;
- основні державні документи про шкільну і мовну освіту в Україні;

- особливості навчання української мови в ЗЗСО різних типів й у ЗВО;
- основні тенденції розвитку сучасної методики навчання української мови;
- історію розвитку української лінгводидактики;
- теоретичні засади лінгводидактичної науки (підходи, закономірності, принципи, методи, засоби навчання);
- зміст шкільних програм і підручників;
- технологію проведення різних форм занять у школі й ЗВО.

Вступники до аспірантури повинні *вміти*:

- працювати з науковою літературою і здійснювати критичний аналіз її;
- спостерігати й аналізувати заняття з української мови в ЗЗСО різних типів й у ЗВО;
- моделювати й структурувати форми занять з української мови, передбачати їхнє методичне забезпечення і технологію проведення;
- добирати, структурувати й застосовувати різні засоби навчання.

Особливий акцент робиться на рівні науково-дослідницького складу мислення майбутніх аспірантів, здатності аналізувати наукову літературу, оцінювати позитивний досвід роботи вчителів, висловлювати свої позиції щодо дискусійних проблем тощо.

Форма вступного випробування: вступне випробування проводиться у формі усного іспиту з використанням інформаційно-комунікаційних технологій у режимі вебконференції з обов'язковою відеофіксацією.

Тривалість проведення випробування – на відповідь відведено до 30 хвилин.

Результат вступного випробування оцінюється за шкалою від 0 до 100 балів.

Під час проведення вступного випробування не допускається користування електронними приладами, підручниками, навчальними посібниками та іншими матеріалами.

Вступники, які не з'явилися на вступний іспит без поважних причин у зазначений за розкладом час, до участі в подальших іспитах і конкурсі не допускаються.

2. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

I. Методика навчання української мови як наука

Предмет, завдання, зв'язок методики мови з іншими науками – мовознавством (соціологією, діалектологією), педагогікою (дидактикою), психологією (психолінгвістикою) та філософією. Закон «Про вищу освіту», концепції і Державний стандарт мовної освіти в Україні. Методи навчання: поняття методу, метод і прийом. Засоби навчання: мовні (мова і мовлення), усне мовлення – вчителя й учнів, звукозапис, писемне мовлення – підручники, збірники вправ, словники, наочні (таблиці, схеми, малюнки тощо), технічні (кодоскоп, графопроектор, комп'ютер та ін.).

Джерела розвитку методики мови: теоретичні дослідження, узагальнення досвіду роботи вчителів-практиків, педагогічний експеримент.

Вклад провідних учених педагогів і методистів у розвиток теорії і практики навчання рідної мови в школі. Праці Ф. Буслаєва, К. Ушинського, В. Масальського, А. Машкіна, А. Медушевського, С. Чавдарова, О. Пешковського, О. Синявського, О. Біляєва. В.Сухомлинський про українську мову та її вивчення в школі. Сучасні українські методисти (М. Вашуленко, Н.Голуб, О.Горошкіна, Л.Мацько, В. Мельничайко, С. Караман, С.Омельчук, М. Пентилюк, К.Плиско, Л. Паламар, О. Хорошковська, І. Хом'як, С. Яворська, А.Нікітіна, Т.Симоненко, Н.Остапенко та ін.).

Актуальні проблеми української лінгводидактики: неперервна мовна освіта, гуманізація, демократизація, стандартизація шкільного навчання мови; профільне навчання української мови, сучасні концепції мовної освіти в Україні; українознавчий аспект у навчанні мови в школі; комунікативна та когнітивна методика навчання, розвивальне, інтерактивне і проблемне навчання; особистісно орієнтований, компетентнісний, діяльнісний, комунікативний, функційно-стилістичний, проблемно-пошуковий, диференційний підходи до навчання мови сучасних технологій навчання; форми і методи поглибленого вивчення мови; особливості навчання мови в різних типах шкіл (гімназія, ліцей, коледж, колеж, колегіум, ВНЗ)

2. Українська мова як предмет навчання в ЗЗСО.

Статус державності української мови в Україні. Роль української мови у формуванні особистості учня. Мета і завдання української мови в різних типах

шкіл. Рівні навчання української мови в ЗЗСО (1-4, 5-9, 10-11 класи). Наступність у навчанні мови між середньою і початковою ланками ЗЗСО. Базовий рівень (5-9 класи) та його роль у формуванні мовної особистості учня.

3. Зміст навчання української мови

Аналіз шкільних програм і підручників української мови. Способи структурування навчального матеріалу в підручниках.

МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ОСНОВНИХ РОЗДІЛІВ ШКІЛЬНОГО КУРСУ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

I. Фонетика. Графіка. Орфоепія

Місце фонетики в системі знань з української мови в 5-9 класах. Зміст розділу та завдання його вивчення. Зв'язок уроків фонетики з вивченням графіки, орфоепії та орфографії. Зіставлення діалектної і літературної вимови як засіб формування орфоепічних навичок. Методи і прийоми навчання фонетики. Застосування аудіовізуальних засобів у процесі вивчення фонетики, графіки, орфоепії.

2. Лексикологія і фразеологія

Зміст розділу та завдання його вивчення. Робота над засвоєнням значення слова; вивчення синонімів та антонімів. Фразеологізми та їх вивчення в школі. Використання словників на заняттях з лексикології та фразеології. Наочність і технічні засоби з лексикології і фразеології.

3. Будова слова. Словотвір

Значення відомостей з будови слова і словотвору для засвоєння граматики та орфографії. Зміст і побудова розділів. Методи і прийоми вивчення морфемної будови слова та способів словотвору. Використання наочності і технічних засобів під час вивчення будови слова і словотвору.

4. Морфологія

Зміст і структура розділу. Вивчення морфології на синтаксичній основі. Співвідношення граматичної теорії та мовленнєвої практики в навчанні української мови. Зв'язок вивчення частин мови з фонетикою, орфографією та розвитком мовлення. Формування понять про частини мови на основі їх лексичного значення, морфологічних ознак, синтаксичної ролі. Вивчення систем відмінювання і дієвідмінювання частин мови. Вивчення службових частин мови та вигука. Визначення словотвору частин мови. Практичні завдання і вправи з морфології. Наочні і технічні засоби з морфології. Функціонально-стилістичний підхід до вивчення морфології.

5. Синтаксис

Значення, місце, зміст і завдання занять з синтаксису в середній школі. Ознайомлення учнів з поняттям словосполучення і речення. Вивчення

простого речення різних видів (за метою висловлювання, за характером граматичної основи). Вивчення складносурядних і складнопідрядних речень. Складне синтаксичне ціле як методична проблема. Практичні завдання і вправи з синтаксису. Наочність і технічні засоби в навчанні синтаксису. Функціонально-стилістичний підхід до вивчення синтаксису.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ПРАВОПИСУ

1. Орфографія

Значення орфографії та її місце в шкільному курсі української мови. Завдання навчання орфографії. Короткий огляд історії методики орфографії. Основні принципи методики орфографії: зв'язок навчання орфографії з граматикую і розвитком мовлення, свідомість і автоматизм у навчанні орфографії. Залежність навчання орфографії від принципів українського правопису, характеру орфограм, етапів навчання та діалектних особливостей у мовленні мовлені учнів. Поняття про орфограму. Основні прийоми навчання орфографії. Види орфографічних вправ, методика їх проведення. Попередження і виправлення орфографічних помилок. Наочні і технічні засоби навчання з орфографії. Роль словників у навчанні орфографії.

2. Пунктуація

Значення пунктуації, її місце в шкільному курсі української мови. Короткий огляд методики пунктуації. Принципи навчання пунктуації: зв'язок із синтаксисом, розвитком мовлення учнів, виробленням навичок виразного читання. Основні прийоми навчання пунктуації. Види вправ з пунктуації. Методика виправлення, обліку пунктуаційних помилок. Класифікація пунктуаційних помилок. Використання наочних посібників під час вивчення пунктуації.

МЕТОДИКА РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ УЧНІВ

Розвиток мовлення – головна мета навчання в школі.

Проблема розвитку мовлення учнів в працях сучасних методистів. Основні напрями роботи з розвитку мовлення: збагачення словника; засвоєння норм літературної мови; розвиток комунікативних умінь учнів. Найважливіші принципи методики мовленнєвого розвитку в школі: зв'язок занять з розвитку мовлення з вивченням фонетики, лексики, граматики, орфографії і пунктуації; зв'язок усного і писемного мовлення.

1. Збагачення словника

Зміст, спрямування і методика роботи над словом. Лінгвістичні, психологічні і дидактичні: передумови збагачення словникового запасу учнів. Збагачення словника дитини власне українською лексикою. Семантизація

незнайомих і знайомих учням слів. Словниково-стилістична робота на заняттях української мови. Лексичні і стилістичні помилки учнів і робота над ними.

2. Засвоєння норм літературної мови

Поняття про орфоепічні і граматичні (морфологічні, синтаксичні) норми. Типові орфографічні і граматичні помилки в мовленні учнів. Види вправ, спрямованих на оволодіння нормами літературної мови.

3. Мовленнєвий розвиток учнів

Зміст роботи з мовленнєвого розвитку мовлення в шкільному курсі української мови. Мовленнєва діяльність як об'єкт навчання, її види (аудіювання, говоріння, читання, письмо). Ознайомлення учнів з основними мовленнєвими поняттями. Текст та його вивчення в школі. Робота над функційними стилями мовлення. Методика формування та вдосконалення комунікативних мовленнєвих, мовних, соціокультурних і діяльнісних (стратегічних) умінь і навичок учнів. Методика проведення переказів. Учнівські твори, їх види, методика проведення. Оцінювання переказів і творів. Ознайомлення учнів з діловим та публіцистичним мовленням. Робота над удосконаленням усних і письмових висловлювань учнів.

НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ЛІЦЕЯХ

Мета і зміст занять з української мови в ліцеях. Повторення, систематизація та узагальнення вивченого в гімназії. Удосконалення мовних та мовленнєвих умінь і навичок учнів. Організаційні форми та технологія проведення занять. Методика удосконалення базових мовних й комунікативних умінь і навичок старшокласників. Вивчення української мови в умовах профільної диференціації. Риторична підготовка старшокласників.

ПОЗАКЛАСНА РОБОТА З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Значення позакласної роботи, зв'язок її з класним заняттям. Основні види позакласної роботи: мовний гурток, тематичні вечори, випуск стінгазети, екскурсії (в редакцію, друкарню, на радіовузол, телебачення); мовні ігри, вікторини, олімпіади, конкурси. Елементи наукового дослідження учнів у позакласній роботі (МАН, олімпіади, конкурси). Організація, планування та методика проведення позакласної роботи.

3. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ФАХОВЕ ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ

1. Українська мова як основа духовного та інтелектуального розвитку особистості.
2. Основні поняття методики навчання української мови як науки.
3. Закони про мови в Україні та про освіту і шляхи реалізації їх у ЗЗСО.
4. Загальноєвропейські рекомендації з питань мовної освіти.
5. Проблема методики уроку в працях вітчизняних методистів.
6. Розвиток методики української мови в ХХ-ХХІ століттях.
7. Актуальні проблеми лінгводидактики у працях сучасних методистів.
8. Педагогічні ідеї Г. С. Сковороди.
9. Роль Л. А. Булаховського, А. Ю. Кримського, Б. Д. Грінченка, Є. К. Тимченка в розвитку методики навчання української мови.
10. Методична спадщина І. Огієнка, С. Русової.
11. Методична спадщина В. О. Сухомлинського.
12. Методична спадщина О. М. Біляєва.
13. Методична спадщина С. Х. Чавдарова, В. І. Масальського, А. П. Медушевського.
14. Роль Києво-Могилянської академії, братських шкіл у розвитку освіти в Україні.
15. Наукові лінгводидактичні школи ХХІ сторіччя.
16. Методи наукового дослідження з методики навчання української мови.
17. Основні аспекти навчання української мови в школі.
18. Основні і розвивальні закономірності навчання рідної мови.
19. Наукові основи комунікативного і компетентнісного підходів до навчання мови.
20. Профільне і поглиблене вивчення української мови.
21. Проблемне навчання на уроках української мови.
22. Загальнодидактичні та лінгводидактичні принципи навчання української мови.
23. Міжпредметні та внутрішньопредметні зв'язки на уроках української мови.
24. Проблема методів і прийомів навчання мови у вітчизняній лінгводидактиці.
25. Методи навчання мови: класифікація, методика застосування.
26. Основні прийоми навчання української мови.
27. Методика дистанційного і змішаного навчання української мови в ЗЗСО.
28. Історія створення програм з української мови.

- 29.Зміст і структура модельних програм з української мови.
- 30.Змістові лінії програм з української мови та шляхи реалізації їх.
- 31.Підручники й посібники з курсу методики навчання української мови у ЗВО.
- 32.Підручники й посібники з навчання української мови за концепцією НУШ.
- 33.Урок мови як основна форма організації навчання і виховання мовної особистості.
- 34.Класифікації типів уроків мови.
- 35.Нестандартні форми проведення уроків.
- 36.Лінгвістичні основи шкільної фонетики й орфоєпії.
- 37.Шкільна лексикологія: зміст, методика навчання.
- 38.Зміст і методика опрацювання фразеології в школі.
- 39.Методика опрацювання розділів “Будова слова”, “Словотвір”.
- 40.Зміст і завдання шкільної граматики.
- 41.Методика навчання морфології.
- 42.Шляхи засвоєння лінгвістичної термінології.
- 43.Питання з синтаксису й пунктуації у працях вітчизняних методистів.
- 44.Питання орфографії і пунктуації у працях вітчизняних методистів.
- 45.Методика шкільної стилістики.
- 46.Методика роботи над текстом. Текстова основа уроків мови.
- 47.Методика роботи з мовленнєвими жанрами на уроках української мови.
- 48.Навчальний експеримент: його види, мета і форми проведення.
- 49.Констатувальний етап експерименту як спосіб обґрунтування актуальності теми дослідження.
- 50.Формувальний етап експерименту: мета, завдання, результати.
- 51.Аналіз досліджуваної проблеми.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бакаленко І. Становлення і розвиток вітчизняної лінгводидактики як самостійної дисципліни (Ф. І. Буслаєв, К. Д. Ушинський, І. І. Срезневський) : навч. посіб. Запоріжжя: ЗДУ, 2001. 114 с.
2. Біляєв О. М. Концепція інтенсивного навчання мови. *Українська мова і література в школі*. 1991. № 6. С. 26–30.
3. Біляєв О. М., Вашуленко М. С., Плахотник В. М. Концепція мовної освіти в Україні. *Рідна школа*. 1994. № 9. С. 71–73.
4. Біляєв О. М., Скуратівський Л. В., Симоненкова Л. М., Шелехова Г. Т. Концепція навчання державної мови в школах України. *Дивослово*. 1996. № 1. С. 16–21.
5. Голуб Н. Б., Горошкіна О. М. Концепція навчання української мови учнів старшої школи. Київ: Педагогічна думка, 2019. 56 с. URL: <https://tinyurl.com/4hav4f86>
6. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти».
7. Єрмоленко С. Я., Мацько Л. І. Навчально-виховна концепція вивчення української (державної) мови. *Дивослово*. 1994. № 7. С. 28–33.
8. Караман С. О. Зміст і технології навчання української мови в гімназії: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.02. Київ, 2000. 36 с.
9. Караман С. О. Методика навчання української мови в гімназії: навч. посіб. для студ. Київ: Ленвіт, 2000. 272 с.
10. Кучеренко І. А. Теоретичні і методичні засади сучасного уроку української мови в основній школі: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.02. Херсон, 2015. 44 с.
11. Кучерук О. А. Система методів навчання української мови в основній школі: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.02. Київ, 2012. 36 с.
12. Методика вивчення української мови в школі: посіб. для вчителів / О. М. Біляєв та ін. Київ: Рад. шк., 1987. 248 с.
13. Методика навчання української мови в початковій школі: навч.-метод. посіб. / за наук. ред. М. С. Вашуленка. Київ: Літера ЛТД, 2011. 364 с.
14. Методика навчання української мови в середніх освітніх закладах: підруч. для студ. / за ред. М. І. Пентиліук. Київ: Ленвіт, 2004. 400 с.
15. Методичні рекомендації щодо використання тестових технологій у процесі вивчення української мови в загальноосвітніх навчальних закладах / уклад. В. Федоренко, Л. Коваленко; лист Міністерства освіти і науки України

від 29.12.2006 № 1/9-795. URL: <https://www.zakon-i-normativ.info/index.php/component/lica/?href=0&view=text&base=1&id=337243&menu=467731>

16. Навчання морфології української мови на засадах дослідницького підходу: теорія і практика: монографія. Київ: Генеза, 2014. 368 с.

17. Нова українська школа: Концептуальні засади реформування середньої школи / Л. Гриневич та ін. Київ, 2017. URL: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/>

18. Омельчук С. Навчання морфології української мови на засадах дослідницького підходу: теорія і практика: монографія. Київ: Генеза, 2014. 368 с.

19. Омельчук С. Сучасна українська лінгводидактика: норми в термінології і мовна практика фахівців: монографія. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2019. 356 с.

20. Омельчук С. Дослідницький підхід до навчання мови: лінгводидактичний словник-довідник. Київ, 2015. 56 с.

21. Пентилюк М. Розвиток української лінгводидактики в контексті державного стандарту базової і повної освіти в Україні. *Вісник Львівського університету. Серія філологічна*. 2010. № 50. С. 123–130.

22. Пентилюк М. І., Горошкіна О. М., Нікітіна А. В. Концептуальні засади комунікативної методики навчання української мови. *Українська мова і література в школі*. 2006. № 1. С. 15–20.

23. Пентилюк М. І., Горошкіна О. М., Нікітіна А. В. Концепція навчання української мови в системі профільної освіти. *Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах*. 2006. № 9–10. С. 76–84.

24. Пентилюк М. І., Нікітіна А. В., Горошкіна О. М. Концепція когнітивної методики навчання української мови. *Дивослово*. 2004. № 8. С. 5–9.

25. Практикум з методики навчання української мови в загальноосвітніх закладах: модульний курс: посіб. для студ. / кол. авторів за ред. М. І. Пентилюк. Київ: Ленвіт, 2011. 366 с.

26. Скуратівський Л. Концепція мовної освіти 12-річної школи (українська мова). *Українська мова і література в школі*. 2001. № 2. С. 4–10.

27. Скуратівський Л., Шелехова Г. Концепція підручника рідної мови (української). 5–11 класи. *Українська мова і література в школі*. 2001. № 3. С. 5–7.

28. Яворська С. Т. Становлення і розвиток методики навчання української мови як науки (XVI–XX ст.): автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.02. К., 2005. 49 с.

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Оцінка 90-100 балів «відмінно» ставиться, якщо здобувач/ка показав/ла:

- ґрунтовні знання з висвітлених питань;
- термінологічно точне знання лінгводидактичних понять, їх правильне застосування;
- вміння дати розгорнуту, логічно побудовану відповідь, яка демонструє ерудицію і глибокі знання з української лінгводидактики;
- вільно використовує набуті теоретичні знання під час аналізу практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи тих наукових проблем, пов'язує програмовий матеріал із профілем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;
- повне знання розвитку педагогічного процесу в культурному контексті епохи на синхронічному та діахронічному рівнях;
- чіткі знання технології навчання української мови в ЗЗСО.

Оцінка 74-89 «добре» ставиться, якщо здобувач/ка показав/ла:

- термінологічно точні знання лінгводидактичних понять, але недостатнє вміння їх застосування;
- практичні навички, що опираються на теоретичну підготовку;
- вміння висловлювати свої міркування з приводу тих чи тих методичних проблем, але припускається певних неточностей і помилок у логіці викладу теоретичного матеріалу або при аналізі практичного;
- вміння висловлювати свої міркування з приводу тих чи тих наукових проблем, але припускається певних неточностей і помилок у логіці викладу теоретичного матеріалу або під час аналізу практичного матеріалу;
- вміння дати розгорнуту логічну відповідь, але бракує чіткої аргументації;
- практичні навички поступаються теоретичній підготовці; домінує репродуктивний тип відповіді;
- загальне знання розвитку освітнього процесу в контексті розвитку освіти в Україні;
- вміння аналізувати дидактичний матеріал, проводити порівняльний аналіз форм і методів навчання.

Оцінка 60-73 бали «задовільно» ставиться, якщо здобувач/ка показав/ла:

- у визначенні термінології допущені недоречності і невідповідності,

недостатні вміння її застосування;

- недостатньо сформовані вміння аналізувати наукову літературу;
- неповне знання розвитку освітнього процесу в контексті мовної політики держави;
- недостатньо сформовані вміння аналізувати наукові праці, висловлюючи своє ставлення до тих чи тих проблем, проводити порівняльний аналіз;
- відповідь неповна, основні положення недостатньо аргументовані;
- неточності у знаннях, відсутність умінь оцінювати факти та явища методичного характеру;
- відповідь неповна, основні положення слабо аргументовані;
- слабкі навички самостійного аналізу теоретичних та практичних проблем;
- відповідь неповна, основні положення слабо аргументовані, допущені мовні помилки.

Оцінка 1-59 балів «незадовільно» ставиться, якщо здобувач/ка показав/ла:

- не опанував/ла наукові першоджерела, не обізнаний/а з досвідом роботи сучасної школи;
- поверхову відповідь, наявність грубих помилок у фактичному матеріалі, мова бідна, невиразна;
- низький рівень філологічних і методичних знань;
- відсутність знань змісту мовознавчих та лінгводидактичних курсів;
- відсутність загально-гуманітарного та наукового мислення;
- відсутність практичних навичок.